

PREŠOVSKÝ
samosprávny kraj
Útvar hlavného kontrolóra

STANOVISKO
hlavného kontrolóra Prešovského samosprávneho kraja
k Návrhu rozpočtu Prešovského samosprávneho kraja
na roky 2024 - 2026

November 2023

Obsah

A	VŠEOBECNÁ ČASŤ.....	3
	A.1 Východisko spracovania stanoviska.....	3
	A.2 Zákonnosť predloženého návrhu.....	3
B	ČLENENIE ROZPOČTU	4
	B.1 Legislatívny rámec členenia predloženého návrhu	4
	B.2 Východiská tvorby rozpočtu	6
C	BEŽNÝ ROZPOČET	6
	C.1 Bežné príjmy daňové.....	6
	C.2 Bežné príjmy nedaňové	7
	C.3 Bežné granty a transfery	8
	C.4 Bežné výdavky	8
D	KAPITÁLOVÝ ROZPOČET	10
	D.1 Kapitálové príjmy.....	10
	D.2 Kapitálové granty a transfery	11
	D.3 Kapitálové výdavky.....	11
E	FINANČNÉ OPERÁCIE	12
	E.1 Finančné operácie príjmové	12
	E.2 Finančné operácie výdavkové	13
F	RIZIKA NÁVRHU ROZPOČTU PSK NA ROKY 2024 - 2026	14
G	ZÁVER.....	14

V znení ustanovení § 19e ods. 1 písm. c) Zákona NR SR č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov predkladám odborné stanovisko k návrhu rozpočtu Prešovského samosprávneho kraja na rok 2024, viacročného rozpočtu na roky 2025 – 2026 a k návrhu programového rozpočtu.

A Všeobecná časť

A.1 Východisko spracovania stanoviska

Odborné stanovisko bolo spracované posúdením predloženého návrhu viacročného rozpočtu na roky 2024 – 2026 a návrhu programového rozpočtu na rok 2024, ktorý bol vyvesený na úradnej tabuli a zverejnený na webovej stránke PSK zákonným spôsobom.

A.2 Zákonnosť predloženého návrhu

Návrh rozpočtu je spracovaný v súlade s ustanoveniami zákonov NR SR:

- Zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy o znení a doplnení niektorých zákonov,
- Zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Návrh rozpočtu je ďalej zosúladený aj s ustanoveniami zákonov, nariadení, opatrení, zásad:

- Zákon č. 564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- Zákon č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti,
- Zákon č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení,
- Nariadenie vlády č. 668/2004 Z. z. o rozdeľovaní a poukazovaní výnosu dane z príjmov územnej samosprávy,
- Opatrenie MF SR č. MF/010175/2004-42, ktorým sa ustanovuje druhová, organizačná a ekonomická klasifikácia rozpočtovej klasifikácie,
- Príručka č. MF/008193/2023-411 na zostavenie návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2024 – 2026,
- Vyhláška Štatistického úradu SR č. 257/2014 Z. z., ktorou sa vydáva štatistická klasifikácia výdavkov verejnej správy (SK COFOG),
- Zásady rozpočtového procesu PSK

a ostatnými súvisiacimi všeobecne záväznými právnymi predpismi, zásadami a platnými všeobecne záväznými nariadeniami (VZN).

B Členenie rozpočtu

B.1 Legislatívny rámec členenia predloženého návrhu

Návrh rozpočtu je zostavený v súlade s § 9 ods. 1 Zákona č. 583/2004 Z. z o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov ako viacročný rozpočet na roky 2024 – 2026 vrátane programov s uvedením cieľov a merateľných ukazovateľov.

Predložený návrh je členený v znení ustanovení § 10 ods. 3 citovaného zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy na:

- bežné príjmy a výdavky
- kapitálové príjmy a výdavky
- finančné operácie.

Návrh rozpočtu PSK na rok 2024 v členení:

Tabuľka č. 1

Návrh rozpočtu PSK na rok 2023 (v celých €)		
Bežný rozpočet		23 601 384
	príjmy	275 003 000
	výdavky	251 401 616
Kapitálový rozpočet		-18 700 000
	príjmy	100 000
	výdavky	18 800 000
Celkom		
	príjmy	275 103 000
	výdavky	270 201 616
Finančné operácie		
	príjmové	0
	výdavkové	4 901 384
Príjmy celkom vrátane FO		275 103 000
Výdavky celkom vrátane FO		275 103 000

Návrh bežného rozpočtu na rok 2024 je zostavený ako prebytkový a návrh kapitálového rozpočtu je zostavený ako schodkový.

Schodok kapitálového rozpočtu sa navrhuje pokryť prebytkom bežného rozpočtu v znení § 10 ods. 7 Zákona NR SR č. 583/2004 Z. z o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Súčasťou rozpočtu (podľa metodiky ESA 2010) je aj zmena stavu vybraných záväzkov a pohľadávok medzi ich hodnotami k 1.1. a 31.12. sledovaného obdobia:

Tabuľka č. 2

Zmena stavu vybraných záväzkov a pohľadávok	€
Zmena stavu vybraných záväzkov	2 045 000
Zmena stavu vybraných pohľadávok	36 100
Celkom v Σ	2 081 100

Predložený návrh rozpočtu na roky 2024 – 2026 je zostavený ako programový, t. j. v rámci jednotlivých programov sú formulované zámery a ciele, sú vytvorené merateľné ukazovatele a výdavky sú alokované do programovej štruktúry.

Programový rozpočet PSK na rok 2024 je rozdelený do 9 programov, ktoré obsahujú súhrne 50 podprogramov a 64 prvkov.

Tabuľka č. 3

Program	Názov programu	€
001	Plánovanie, manažment, kontrola	912 000
002	Rozvoj kraja	15 405 616
003	Interné služby	9 427 474
004	Doprava a komunikácie	62 000 000
005	Vzdelávanie	104 745 000
006	Kultúra	17 285 000
007	Sociálne zabezpečenie	46 582 703
008	Zdravotníctvo	4 000
009	Administratíva	13 839 823
Celkom v Σ		270 201 616

B.2 Východiská tvorby rozpočtu

Viacročný rozpočet na roky 2024 – 2026 sa považuje za strednodobý ekonomický nástroj finančnej politiky Prešovského samosprávneho kraja.

Návrh rozpočtu je zasadený do platného legislatívneho rámca a vychádza z aktuálnych odhadov daňových príjmov rozpočtu verejnej správy so zapracovaním dotácie zo štátneho rozpočtu na prenesený výkon kompetencií v oblasti vzdelávania a finančných prostriedkov na implementáciu projektov financovaných z rozpočtu EÚ a z rozpočtu iných krajín EÚ a zabezpečuje plnenie zákonne stanovených kompetencií.

C Bežný rozpočet

C.1 Bežné príjmy daňové

Tabuľka č. 4

Daňové príjmy (100)				
Text	Položka	Schválený rozpočet 2023 (v celých €)	Očakávaná skutočnosť 2023 (v celých €)	Návrh rozpočtu 2024 (v celých €)
Daň z PFO	111	162 000 000	170 000 000	172 500 000
Celkom v Σ		162 000 000	170 000 000	172 500 000

Bežné daňové príjmy sú navrhované na základe makroekonomickej a daňovej prognózy z júna 2023.

V aktuálnej prognóze však rozpočtová rada mierne zhoršila očakávanie rastu slovenskej ekonomiky v tomto aj v nasledujúcom roku. Slovenská ekonomika je v tomto roku zasiahnutá nepriaznivým vývojom domáceho aj zahraničného dopytu. Z aktuálnej septembrovej makroekonomickej prognózy Rady pre rozpočtovú zodpovednosť bude ekonomický rast tesne nad jedným percentom.

C.2 Bežné príjmy nedaňové

Tabuľka č. 5

Nedaňové príjmy (200)				
Text	Položka	Schválený rozpočet 2023 (v celých €)	Očakávaná skutočnosť 2023 (v celých €)	Návrh rozpočtu 2024 (v celých €)
Príjmy z podnikania a vlast. majetku	210	170 000	417 000	150 000
Administratívne a iné poplatky a platby	220	6 850 000	8 150 000	8 800 000
Úroky z tuzemských úverov, pôžičiek, ...	240	0	270 000	0
Iné nedaňové príjmy	290	830 000	2 297 000	850 000
§ 17 zákona 523/2004		1 250 000	1 350 000	1 430 000
§ 22 zákona 523/2004		2 220 000	2 300 000	2 750 000
Celkom v Σ		11 320 000	14 784 000	13 980 000

V rámci bežných nedaňových príjmov sa uvažuje v sumáre o objeme, ktorý je mierne zvýšený, ako je očakávaná skutočnosť za rok 2023.

Najväčší objem sa predpokladá v kategórii 220 - Administratívne a iné poplatky a platby a to z nárastu platieb za poskytované služby od občanov umiestnených v zariadeniach sociálnej starostlivosti, za ubytovanie žiakov a za príjmy zo vstupného v kultúrnych zariadeniach.

Avšak je nutné podotknúť, že z predchádzajúcich období vieme, že časť takto predpokladaných príjmov, hlavne v organizáciách, ktoré poskytujú služby odkázaným občanom bude viazaná ako pohľadávky a nevytvorí reálny príjem (Záverečný účet- pohľadávky sociálnych zariadení 1 367 707 €).

Z toho pohľadu je možné predpokladať riziko neplnenia reálnych príjmov v citovaných položkách s priamym dopadom na tieto organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti PSK.

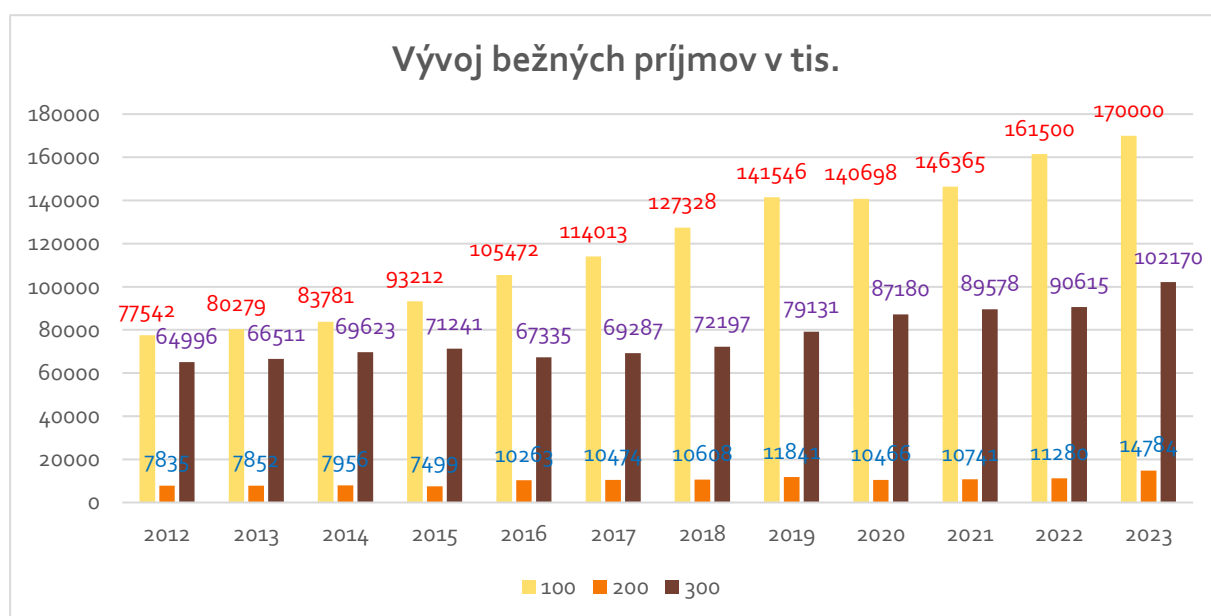
C.3 Bežné granty a transfery

Návrh rozpočtu na rok 2024 počíta v tejto hlavnej kategórii (300), v zmysle návrhu MŠVVaŠ SR s objemom vo výške 88 523 000 €, čo sú finančné prostriedky na krytie preneseného výkonu kompetencií zo štátu na regionálnu samosprávu na úseku vzdelávania.

Výška sa s opatrnosťou približuje výške schváleného rozpočtu za rok 2023.

Vývoj bežných príjmov:

Graf č. 1

C.4 Bežné výdavky

Prehľad návrhu rozpočtu bežných výdavkov vo výške 221 340 000 € je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

Tabuľka č. 6

Bežné výdavky (600)				
Funkčná klasifikácia	Schválený rozpočet 2023 (v celých €)	Očakávaná skutočnosť 2023 (v celých €)	Návrh rozpočtu 2024 (v celých €)	Podiel v %
Úrad PSK	15 278 616	15 962 000	18 600 000	7,40
Projekty	5 600 000	5 200 000	5 398 616	2,15
Doprava	61 400 000	65 030 000	60 000 000	23,86
Kultúrne služby	16 770 000	17 130 000	17 280 000	6,87
Vzdelávanie	102 100 000	111 600 000	103 723 000	41,26
Sociálne zabezpečenie	44 600 000	48 765 000	46 400 000	18,46
Celkom v Σ	245 748 616	263 687 000	251 401 616	100,00

Finančné prostriedky v rámci návrhu bežných výdavkov sú rozpočtované tak, aby boli pokryté kompetencie Prešovského samosprávneho kraja vo všetkých oblastiach činnosti.

Najväčší objem bežných výdavkov (41,26%) je alokovaný do Vzdelávania, ktorým sa zastrešujú stredné školy a školské zariadenia vo vlastnej pôsobnosti a školy a školské zariadenia iných zriaďovateľov. V zmysle návrhu MŠVVaŠ SR sa počíta s transferom vo výške 85,5 miliónov € na financovanie prenesených kompetencií.

Financovanie originálnych kompetencií je navrhnuté v rovnakej výške ako za predchádzajúce obdobie.

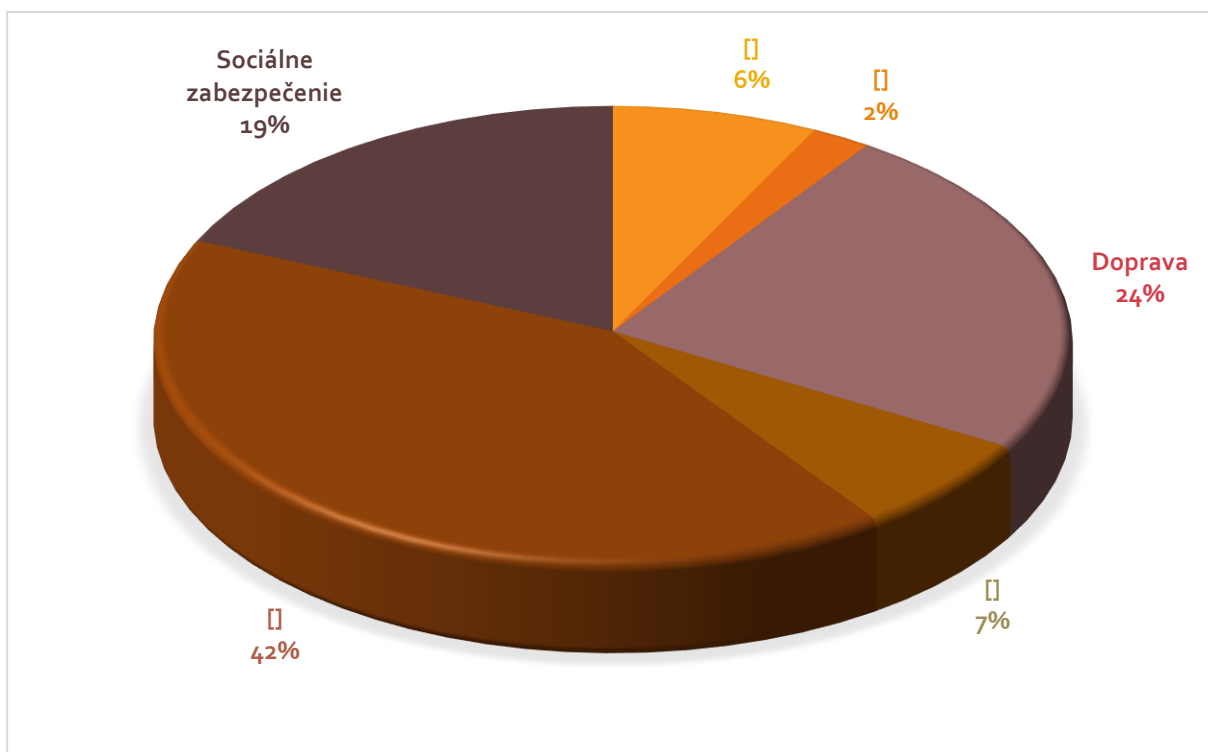
Ďalšie tradične objemovo výrazné čerpania bežných výdavkov sú rozvrhnuté do oblasti Dopravy a Sociálneho zabezpečenia. V rámci Dopravy na pokrytie správy a údržby ciest, na úhradu služieb vo vnútroštátnej preprave a IDS Východ. Za oblasť Sociálnych služieb na financovanie vlastných sociálnych zariadení a aj finančné prostriedky pre neverejných poskytovateľov.

Vo všetkých oblastiach sa návrh rozpočtu približuje k objemom očakávanej skutočnosti roku 2023.

Detailnejšie tak, ako sú rozpísané v textovej časti návrhu rozpočtu.

Podiel bežných výdavkov podľa jednotlivých oblastí financovania je uvedený v nasledujúcom grafe:

Graf č. 2

D Kapitálový rozpočet

D.1 Kapitálové príjmy

Tabuľka č. 7

Nedaňové príjmy (200)				
Text	Položka	Schválený rozpočet 2023 (v celých €)	Očakávaná skutočnosť 2023 (v celých €)	Návrh rozpočtu 2024 (v celých €)
Kapitálové príjmy	230	350 000	50 000	100 000
Celkom v Σ		350 000	50 000	100 000

Návrh rozpočtu kapitálových príjmov je zostavený v súvislosti s plánom predaja kapitálových aktív.

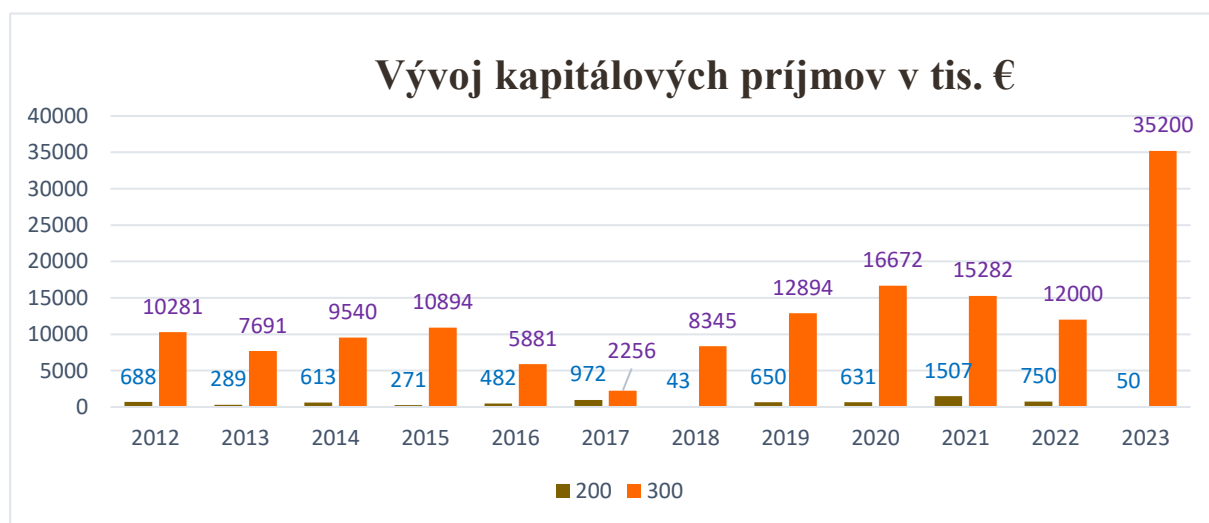
D.2 Kapitálové granty a transfery

Tabuľka č. 8

Kapitálové granty a transfery (300)				
Text	Položka	Schválený rozpočet 2023 (v celých €)	Očakávaná skutočnosť 2023 (v celých €)	Návrh rozpočtu 2024 (v celých €)
§ 22 zákona 523/2004	SRP	0	700 000	0
Transfery v rámci VS	322	0	34 500 000	0
Celkom v Σ		0	35 250 000	0

V rámci návrhu kapitálových grantov a transferov nie sú rozpočtované finančné prostriedky.

Graf č. 3

D.3 Kapitálové výdavky

Prehľad návrhu rozpočtu kapitálových výdavkov vo výške 18 800 000 € je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

Tabuľka č. 9

Kapitálové výdavky (700)				
Funkčná klasifikácia	Schválený rozpočet 2023 (v celých €)	Očakávaná skutočnosť 2023 (v celých €)	Návrh rozpočtu 2024 (v celých €)	Podiel v %
Úrad PSK	3 000 000	25 000 000	11 800 000	62,77
Projekty	7 000 000	55 000 000	5 000 000	26,60
Doprava	0	35 000 000	2 000 000	10,63
Kultúrne služby	0	7 000 000	0	0,00
Vzdelávanie	0	5 106 000	0	0,00
Sociálne zabezpečenie	0	442 000	0	0,00
Celkom v Σ	10 000 000	127 548 000	18 800 000	100,00

V predložennom návrhu kapitálových výdavkov sú rozpísané výdavky do troch oblastí:

- Úrad PSK – tak ako je rozpísané v návrhu rozpočtu,
- Projekty – spolufinancovanie projektov zo zdrojov EÚ a iných grantov,
- Doprava - zásobníky PD a majetkovoprávných vysporiadaní.

V zmysle návrhu uznesenia rozpis kapitálových výdavkov z neuskutočnených akcií z predchádzajúcich rokov a nevyčerpaných dotácií v zmysle VZN PSK č 78/2019 prejde do právomoci predsedu PSK.

E Finančné operácie

E.1 Finančné operácie príjmové

V znení návrhu finančné operácie príjmové nie sú rozpočtované.

E.2 Finančné operácie výdavkové

Návrh finančných operácií výdavkových v celkovej čiastke 4 901 384 € pozostáva z čiastky určenej na splácanie istiny úveru poskytnutého z EIB vo výške 3 121 384 €, na splácanie návratnej finančnej

výpomocí z MF SR vo výške 1 200 000 €, na rezervu splácania úveru Unicredit Bank, a.s. vo výške 500 000 € a na poskytnutie návratnej finančnej výpomoci pre IPC vo výške 80 000 €.

F Rizika návrhu rozpočtu PSK na roky 2024 – 2026

Návrh rozpočtu PSK predstavuje základný ekonomický nástroj finančnej politiky, ktorý vyjadruje strategické zámery celkového rozvoja územia a potrieb obyvateľov kraja. Predložený návrh rozpočtu PSK na roky 2024 -2026 prezentuje rozpočtový plán vychádzajúci z prognóz, avšak neistota je mimoriadne vysoká.

K jedným z najvýznamnejších rizík na príjmovej strane návrhu rozpočtu je legislatíva a to konkrétne absentujúci návrh štátneho rozpočtu Slovenskej republiky, ktorý v čase vypracovania návrhu rozpočtu PSK nebol prerokovaný ani schválený novou vládou SR a Národnou radou SR. Následne aj zhoršené aktuálne výhľady očakávanej hodnoty daňových príjmov, ktoré tvoria významnú časť rozpočtových príjmov PSK. V rámci nedaňových bežných príjmov je predpoklad významných rizík pri jeho plnení a to v dôsledku neplnenia reálnych príjmov organizácii v zriaďovateľskej pôsobnosti PSK.

Na výdavkovej strane návrhu rozpočtu je významným rizikom pokračujúci rast inflácie, ktorý vedie k vyššej potrebe finančných prostriedkov. Inflácia, ktorá dosahuje naďalej nadštandardnú úroveň a pomerne pesimistické očakávania vývoja v eurozóne (Svetová obchodná organizácia výrazne zhoršila prognózu vývoja globálneho obchodu v tomto roku – rozšírenie vojnového násillia na Blízky východ), rýchly rast zadlženia (Hrubý dlh sa v súčasnosti nachádza nad najvyšším sankčným pásmom), trh práce je stále veľmi napätý, znižuje sa tiež zamestnanosť vo vybraných odvetviach súkromného sektora čo súvisí najmä s oslabením reálnej spotreby domácností. Tlaky finančných trhov spolu s očakávaniami budú novú slovenskú vládu tlačiť do upratovania v našich spoločných verejných financiách, teda do nepopulárnych šetriacich opatrení vo forme škrtenia výdavkov a zvyšovania daní. Aj keď sa predpokladá, že nová vláda nebude konsolidovať výrazným tempom, preto ani ekonomický rast nebude taký veľký. Uvedené faktory môžu spôsobiť celkovú nevyrovnanosť rozpočtu, a tým negatívne ovplyvniť prebytok bežného rozpočtu.

V tejto súvislosti je potrebné s pohľadom na globálnu aj internú ekonomickú situáciu upozorniť na riziká, tak na príjmovej ako aj na výdavkovej strane rozpočtu. Na výdavkovej strane rozpočtu bude nevyhnutné udržať rozpočtovú disciplínu všetkých subjektov, ktoré sú zapojené do rozpočtového procesu. Pri hrozbe neplnenia príjmov v plánovanej výške vykonať konsolidáciu výdavkov, pretože udržanie rozpočtovej rovnováhy je jediným predpokladom pre zabezpečenie rozvoja kraja a využitie zdrojov z rozpočtu EÚ

Aj keď predložený rozpočtový plán vychádza z prognóz je na mieste očakávať, že daný rozpočet bude prechádzať ďalšími úpravami.

G Záver

V závere konštatujem, že návrh rozpočtu na rok 2024 je vypracovaný v súlade s príslušnými ustanoveniami Zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zmien a doplnkov a ostatnými všeobecne platnými právnymi predpismi.

Návrh rozpočtu bol verejne prístupný dňa 23.11.2023 spôsobom obvyklým (úradná tabuľa, webová stránka) v zákonom stanovenej lehote, najmenej 15 dní pred jeho schválením v Zastupiteľstve PSK.

Na základe uvedených skutočností, vyhodnotenia procesov prípravy a preskúmania jednotlivých častí Návrhu rozpočtu Prešovského samosprávneho kraja na roky 2024 – 2026

odporúčam

Zastupiteľstvu PSK predložený návrh na rok 2024

schváliť

a návrh viacročného rozpočtu na roky 2025- 2026 **zobrať na vedomie**

V Prešove 24.11.2023

PhDr. Marcel Novotný, PhD.

hlavný kontrolór
Prešovského samosprávneho kraja